

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Postavení dítěte v řízení ve věcech provinění a činů jinak trestných - *Jak uplatnit posílené procesní postavení dítěte a dokumentovat jeho názor v návaznosti na novou úpravu účasti dítěte*“

Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Akreditace Ministerstva vnitra České republiky

Termín a místo konání: 2. října 2025 od 9:00 do 15:00
online

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

lektor na právnických fakultách (Brno a Bratislava), šestnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Předním hlediskem sociálně-právní ochrany dětí je zájem dítěte. Z tohoto hlediska je v trestním řízení proti mladistvým pachatelům **orgánu sociálně-právní ochrany dětí přiznáno postavení, jehož cílem je posílení výchovného účelu** trestního řízení a vytvoření vhodných podmínek pro individuální přístup k řešení jednotlivých trestních věcí. Zacházení s mladistvým a dítětem si vyžaduje **specifický přístup**, který vyhovuje jeho věku, rozumové a mravní vyspělosti, zdravotnímu stavu, jakož i jeho osobním, rodinným a sociálním poměrům, kdy je zároveň nutné dbát toho, aby bylo zacházení přiměřené povaze a závažnosti spáchaného provinění či činu jinak trestného. Výchozí právní úpravou je **zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže**, ve znění pozdějších předpisů. Právní úprava obsažená v tomto předpise odděluje **postihování dětí**

trestně odpovědných a trestně neodpovědných, čemuž tak odpovídají možná následná opatření a odlišnosti ve struktuře soudních řízení, kdy řízení ve věcech dětí mladších patnácti let je specifickým řízením občanskoprávním. Bez znalosti základů trestního řízení nelze pochopit význam všech jeho institutů a stádií, správně interpretovat a následně aplikovat ustanovení dotčené právní úpravy. Nabízený program je určen pro pracovníky, kteří v rámci své činnosti působí i jako kurátoři pro děti a mládež a je zaměřen na procesní aspekty průběhu řízení.

Řízení ve věcech provinění a činů jinak trestných je především doménou **zákona o soudnictví ve věcech mládeže (ZSM)**, trestního řádu a souvisejících předpisů. **Novela občanského zákoníku a ZŘS účinná od 1. 1. 2026** do této oblasti **zásadně nezasahuje** – nemění trestněprocesní postupy ani limity odpovědnosti. Jejím těžištěm je **rodinné právo** (např. výslovné akcenty na nepřímý styk a oboustranné informování mezi dítětem a rodiči, srozumitelná participace dítěte v civilních řízeních). Tyto změny mají **praktický dopad zejména v souběhu**: když je potřeba sladit trestněprávní opatření s civilním režimem péče, styku a informování, aby se předešlo kolizím a dítě bylo v průběhu řízení i po něm **stabilně podpořeno**. Jinak řečeno: **co je trestněprocesní, zůstává trestněprocesní**, ale civilní „okraje“ (komunikace s rodiči, informování dítěte, návazná péče) dostávají jasnější mantinely.

Na konci bude absolvent schopen:

- rozlišit, **co se po 1. 1. 2026 skutečně mění** (civilní rámec) a co zůstává stejné (ZSM a TR),
- **správně zjistit a zdokumentovat názor dítěte** a promítnout jej do návrhů a zpráv,
- **koordinovat trestní a civilní rovinu** (péče, styk – včetně nepřímého, informování) bez kolizí,
- navrhnout a **odůvodnit výchovná/ochranná opatření** v nejlepším zájmu dítěte,
- zvolit odpovídající procesní režim pro **mladistvé vs. děti < 15 let (činy jinak trestné)**,
- spolupracovat s OČTŘ, soudem pro mládež, školou a zdravotníky **v zákonných mezích**,
- zajistit **procesní jistotu** (doručování, poučení, vedení spisu, přezkoumatelnost),
- využít **preventivní** a restorativní přístupy, aby se předešlo recidivě,
- nastavit **komunikační režim dítě–rodiče** (vč. nepřímého styku) tam, kde je to civilně potřeba.

Závěr bude věnován konzultacím. **Dotazy**, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat na kontaktní e-mail **radovandavid@radovandavid.cz**.

Obsah kurzu:

1. Co se (ne)mění od 1. 1. 2026 – mapa dopadů

- ZSM, TR, TZ: bez zásadních zásahů této novely do trestněprocesního jádra.
- Novela OZ/ZŘS: rodinně-civilní posuny (nepřímý styk, oboustranné informování, srozumitelná participace dítěte).
- Reálný dopad v praxi: souběh řízení (civilní úpravy péče/styku + trestněprávní opatření).
- Jak předejít „kolizi světů“: harmonogramy, sdílení informací, jednotící plán práce s rodinou.
- Co budou soudy po 1. 1. 2026 víc zkoumat v civilu: přezkoumatelnost, přiměřenost, informování.
- Jak odlišit „nové“ povinnosti od již existujících standardů ZSM (ochrana dítěte, rychlost).

- Praktické závěry pro OSPOD/kurátory: nepřeceňovat novelu v trestněprocesní oblasti, ale dobře zvládnout civilní návaznost.

2. Princip nejlepšího zájmu dítěte – stálý základ rozhodování

- Zakotvení v Úmluvě o právech dítěte a judikatuře: stabilní obsah, nejen formalita.
- Propojování zájmu dítěte s požadavkem hospodárnosti a rychlosti řízení.
- Vyvažování: práva dítěte × veřejný zájem na potírání protiprávního jednání.
- Praktický test proporcionality při volbě opatření.
- Jak se srozumitelně odůvodňuje nejlepší zájem (co soudy čtou rády).
- Vztah k novým civilním akcentům (informování, nepřímý styk) – jen tam, kde je souběh.
- „Red flags“: formální odkazy bez reálného obsahu.

3. Materiální rámec odpovědnosti: mladiství × děti mladší 15 let

- Rozlišení trestně odpovědného mladistvého a dítěte < 15 (čin jinak trestný).
- Vypěstlost (rozumová, volní), duševní stav, prostředí – co a jak hodnotit.
- Přestupky, provinění, delikty – správná kvalifikace a procesní následky.
- Účel a povaha výchovných/ochranných opatření.
- Kdy civilní vazba dává smysl (úprava styku, informování) – jen jako návaznost.
- Typické scénáře: kyberšikana, násilí, majetkové delikty, návykové látky.
- Prevence recidivy – nastavení „follow-up“ s rodinou a školou.

4. Procesní postavení dítěte: participace a dokumentace názoru

- Způsoby zjišťování názoru: soud, OSPOD, odborník – volba metody bez zátěže.
- Srozumitelná forma poučení a informování dítěte (věku přiměřeně).
- Jak protokolovat a dokumentovat vyjádření dítěte, aby bylo použitelné.
- Kolizní opatrovník: kdy je nutný, jak se koordinuje s OSPOD.
- Konflikt názor × zájem – transparentní odůvodnění, proč a jak.
- Ochrana dítěte před sekundární viktimizací (prostředí, čas, doprovod).
- Vztah k civilní účasti dítěte – jen tam, kde běží souběžná civilní agenda.

5. Zvláštnosti řízení proti mladistvým (ZSM)

- Zásady řízení: výchovnost, rychlost, individualizace postupu.
- Role obhájce, zákonného zástupce, OSPOD/kurátora; ochrana soukromí.
- Přípravné řízení–hlavní líčení–odvolání–výkon rozhodnutí: kontrolní body.
- Opatření nahrazující vazbu; práce s rizikem útěku/opakování činu.
- Probační a mediační služba: kdy má mediace reálný přínos.
- Jak psát návrhy/sdělení soudu pro mládež, aby byly věcné a stručné.
- Nejčastější procesní chyby a jak jim předejít.

6. Řízení ve věcech dětí mladších 15 let (činy jinak trestné)

- Specifika fáze objasňování a zjišťování skutku; limity úkonů.
- Zajištění přítomnosti zákonného zástupce/obhájce tam, kde je to nutné.
- Výchovná opatření a dohled – praktické nastavení kontrolních milníků.
- Koordinace školních a komunitních zdrojů (PPP, SPC, NZDM).
- Kdy a jak navazovat civilní úpravu styku/ informování (je-li potřeba).
- Práce s rodinou a motivační prvky, aby opatření „žilo“.
- Přezkum a revize opatření při změně situace.

7. Nepřímý styk a oboustranné informování – jen tam, kde to civilně pomůže

- Definice a praktické formy nepřímého styku (telefon, video, text).
- Oboustranné informování: co sdělit dítěti a co rodičům přiměřeně věku.
- Bezpečnost a soukromí (asistovaný/dohlížený režim, technické limity).
- Maření kontaktu – dokumentace a škála reakcí.
- Napojení na trestní/„mládežnická“ opatření: podpůrný, nikoli zásadní prvek.
- Příklady, kdy civilní úprava výrazně pomůže stabilizovat situaci.

- Vzorové formulace do zpráv/ návrhů v civilní části.

8. Důkazy a práce se spisem (vč. digitálních stop)

- Důkazní minimum; rozložení tvrzení a důkazů.
- Školní, zdravotnické, sociální záznamy – zákonný titul, GDPR.
- Digitální důkazy: autenticita, integrita, řetězec evidence.
- Ověřování věrohodnosti dítěte – metodické zásady (bez sugesce).
- Kdy stačí správní/civilní podklady, kdy je nutný znalec.
- Odmítání nadbytečných důkazů a srozumitelné odůvodnění.
- Spis: chronologie, index, přístupnost pro přezkum.

9. Spolupráce subjektů bez duplikací a kolizí

- Mapování rolí: OSPOD/kurátor, soud pro mládež, OČTŘ, škola, zdravotníci.
- Sdílení informací „jen v nutném rozsahu“; zákonné tituly.
- Koordinace časových plánů (výslechy, sezení, jednání).
- Mediace, facilitace, case-management v komplexních kauzách.
- Jednotné „case-notes“ napříč subjekty (co, kdy, kdo).
- Jak předcházet dvojkolejnosti (civil × trestní) u téhož dítěte.
- Vzor jednoduché komunikační matice.

10. Prevence, výchova a restorativní přístup

- Včasná identifikace rizik a práce s rodinou.
- Školní prevence a komunitní programy; pozitivní modely chování.
- Restorativní nástroje: omluva, dohody, komunitní služby s dohledem.
- Milníky a metriky úspěchu – jak měřit „zlepšení“.
- Zapojení vrstevníků a „bezpečných dospělých“.
- Propojení s uloženými opatřeními (smysluplné úkoly místo formalismu).
- Jak posilovat „kompetence k neškodění“.

11. Civilní odpovědnost za újmu – když je třeba řešit následky škody

- Obecná prevenční povinnost a zásady náhrady újmy (OZ).
- Odpovědnost nezletilého a společná a nerozdílná odpovědnost rodičů.
- Odpovědnost školy/organizátora (výlet, sport, kroužek).
- Naturální restituce, omluva, peněžitá satisfakce – co je účelné pro dítě.
- Sladování s trestněprávní rovinou (nezáměna účelů).
- Prevence opakování – návazná opatření v rodině/škole.
- Vzorový check-list pro posouzení civilních nároků.

12. Diskuse a závěr